

Makói Független Ujság

POLITIKAI NAPILAP.

Felelős szerkesztők háborúban léte miatt a szerkesztésért felelős:
PURJESZ MÓR.

Szerkesztőség és kiadóhivatal
Késhegyi-tér 2. Telefonszám 124.

ELŐFIZETÉSI ÁRAK VIDÉKEN:
Egész évre 15 koron. Negyed évre 3 kor. 50
Fél évre 7 " Egy hónap 1 " 20

Nowogeorgiewszket a Narev és Visztula között is elzártuk

A német nagyvezérkar legújabb jelentése

A nagy főhadiszállás jelenti:

Berlin, augusztus 9.

Nyugati hadszíntér:

Hooge mellett, Yperntől keletre hajnalban ütközet fejlődött. Argonneokban a franciák előretörései meghiúsultak. Hadirepülőnk tegnap Dammerskirchnél és Setwarsemennél, ma reggel Ypern és Harboneg mellett lelőtték egy-egy francia repülőgépet. Az utóbbi két repülőgép ama repülőrajhoz tartozott, amely előzőleg hadműveleti területen kívül nyílt városra bombákat dobott és bár természetesen semmiéle katonai kárt nem okozott, mégis 9 békés polgárt megölt, 26-tot súlyosan és többet könnyen megsebesített.

Keleti hadszíntér:

Kownót támadó csapatok közelebb nyomultak a várhoz. Negy-százharminc orosz, köztük három tisztet elfogtunk és nyolc géppuskát zsákmányoltunk.

Lomza északi és északnyugati arcvonalához is heves harcok kö-zött közelebb jöttünk. Három tisztet, egyezernégyszáz főnyi legénység-et elfogtunk, hét géppuskát és egy páncélos autót zsákmányoltunk. Lomzától délre elértük Osztrówa vezető országot. Az Osztrówisz-kowi uton pedig áthaladtunk. Az egyes pontokon még szívesen helyt-álló oroszokat visszavertük. Nowogeorgiewszket Narev és Visztula között kelet felől is elzártuk, Varsóval szemben Prgát megszálltuk, csapataink kelet felé továbbra is előnyomultak. Varsóban néhány ezer orosz elfogtunk.

Délkeleti hadszíntér:

Woysch vezérezredes hadserege üldözés közben Iwangorodtól északkeletre áthaladt a Gawoim-Rykii országuton. Mackensen tábor-nok hadseregcsoportjának balszárnya az oroszokat Wieprzen túl szorít-totta vissza. Középső balszárnya pedig a Bug melletti Osztrówhansk-Uchrichski vonalhoz közeledik.

(Miniszterelnökség sajtóosztálya)

Diadalmas előnyo- mulás a Wieprznél

Budapest, aug. 8.

Orosz hadszíntér:

József Ferdinánd főherceg had-serege tegnap a Visztula és Wie-prz közötti területen folytatta a támadást. A közvetlenül a Wieprz-től nyugatra előnyomuló táma-dó csoport az ellenséget több vo-nalból kivetette, délután elfoglalta Lubartowot és észak felé egész a folyó környékéig nyomult előre. A megvert ellenség rendtelenség-ben menekült a Wieprzen át.

Miechowtól délre és délnyugat-ra csapataink szintén teljes sikert vívtak ki. Itt az ellenség, hogy támadásunkat kivédje, ellentáma-dásba ment át, amely kizárására vezetett. Az oroszokat szemben és oldalról támadtuk meg és át-kergettük a Wieprzen.

A Lubartownál és Miechownál

elfogott oroszok száma tegnap es-tig 23 tiszt és 6000 főnyi legény-ség volt: a zsákmány két ágyu, tizenegy géppuska és két löszér-kocsi.

Azok az orosz hadtestek, a me-lyek még a Visztula vidékén Iwangorodtól északnyugatra ma-radtak, dél felől az alsó Wieprz irányában győzelmesen előnyo-muló csapatainktól fenyegetve, ma reggel szintén megkezdték a visz-szavonulást északkelet felé. Osz-trák-magyar és német csapatok üldözik őket.

A Wieprz és a Bug között a harc tovább folyik.

Kelet-Galiciában a helyzet vál-tozatlan.

Olasz hadszíntér:

Augusztus hatodikán este újabb heves tüzéségi előkészítés után erős olasz gyalogság megtámadta a fensik szélét a polazzo-ver-meglianói szakaszon. Ezt a táma-dást, mint valamennyi előbbi,

a melyek a Monte dei sei Busi ellen irányultak, szintén teljesen visszavertük.

Egyébként a tengermentésen, Karintiában és Tirolban csak ágyuharcok folynak.

E hónap hatodikán este és a hetedikére hajló éjszakán olasz gyalogság két úteggel a Forcellna dei Montozzon át Pejótól délre betört Tirolba. A támadás, ame-lyet ezek az erők hetedikén haj-nalban megkíséreltek, már tüzer-ségi és gyalogsági tüzelésünkben meghiúsult. Az olaszok élénk Evviva Italia! és Abasso Austria! kiáltással a lehető leggyorsabban mentek vissza.

Höfer altábornagy, a vezérkar főnökének helyettese.

Késhegyen az ántánt ügye

London, augusztus 9.

A „Morning Post” írja: Meg kell mondanunk a nemzetnek, hogy a helyzet komoly. Bármit mondjanak is a hivatásos opti-misták, bizonyos, hogy Orosz-ország ezért adta fel Varsót, mert keserű kényszerűség szorongatta. A német hadseregek óriási beke-ritési mozdulata még folyamatban van. Ez a mozdulat rettenetes és a legnagyobb mértékben vesze-delmes. A nagyherceg minden elővigyázatosságára és ügyessé-gére, az orosz gyalogság ragyogó állhatatosságára lesz szükség, hogy kijussanak abból a hálóból, amelyet a német hadsereg nagy stratégiai feszítettek ki. Késhe-gyen áll most az áltánt ügye. Olyan helyzettel állunk szemben, amelybe az egyedüli biztosíték az, hogy mindent megteszünk, amire a nemzet képes.

A lubartowi áttörés

József Ferdinánd főherceg had-seregének tegnap megkezdett lub-artovi áttörése ma nagy erővel folytatódott és teljes sikert hozott. Az oroszok menekülésszerűen a legnagyobb rendtelenségben fut-nak a Wieperzen át Leskovicénél keleti irányba. Csapataink kemé-nyen üldözik őket. Hogy az orosz visszavonulás mennyire nem szán-dékos és önkéntes itt, mutatja az, hogy az oroszok a lubartovi áttö-rést Miechowtól délre heves tá-madással igyekeztek elhárítani, amely egészen a kizárásig fejlő-dött. A kizárásban hatalmasan visszavertük és megszalasztottuk az oroszokat, miközben Lubartow-nál áttört csapataink bekanyarod-tak Miechownál az oroszok olda-lába. József Ferdinánd főherceg balszárnya elől a Wieprznél lévő

Baranov felé menekülnek az oro-szok. Az első zsákmány a lubar-tow—miechovi hatalmas győze-lennél huszonhárom tiszt, hatezer közlegény, két ágyu, tizenegy gépfegyver és két municiókocsi, a zsákmány emelkedése azonban még várható. A hajlásában áttört orosz fronton annyiban érezhető József Ferdinánd győzelme, hogy az oroszok már Mackensen, Kö-ness és Woysch seregei elől is visszavonulóban vannak. A Narew mellett a németek hatalmasan előnyomultak, Zegrze, Dembe, Serock erődjeit megvitták és megszállották. Nowogeorgiewszk-nél még áll a harc.

Az oroszok sürgetik a nyugati offerzívát

Kopenhága, aug. 9.

A „Nowoje Vremja” feltűnést keltő cikkben cselekvésre szólítja fel a nyugati szövetségeket. Az oroszok tudták, hogy a szövetsé-geseknek a marnei csata után pi-henniök kellett és teljes megelé-gedéssel látták az új erőfeszíté-sekre, új győzelmekre irányuló előkészületeket. Amde, kérde a lap, mikor jön el az ideje a döntő offenzívának? A nagy német nyugatra való előtörés alkalmá-val az oroszok több hadtestet fel-áldoztak, hogy a szövetségeket megmentésük. Majd kelet felé for-dultak a németek és akkor Orosz-országban hasonló manővert vár-tak, hogy ez elmaradt, annak természetesen fontos okai lehet-nek. De a nyugati hatalmak most megértik, hogy Oroszország elhatározó veresége mit jelent szövetségei számára. A német seregek egész tömegei vetnék magukat rájuk és megsemmisíté-nek őket. Az orosz sereg most megrövidíti frontját és új állások-ba megy vissza. A német és osz-trák-magyar seregeknek közel kétharmada szerepel ezekben a harcokban. Szövetségeseinknek ezeket a viszonylag kedvező kör-ülményeket ki kellene használni-uk és az offerzívát megkezdé-niük.

Bulgária válaszulon

Köln, augusztus 9.

A „Kölnische Zeitung” szófiai levelezője jelenti: Irányadó kor-mánycikorból úgy értesülök, hogy a négyes szövetség képviselői egy-másután szóbeli nyilatkozatokat tettek a bolgár kormánynál. E közlések azonban Szerbia magatartása miatt még nem tartalmaz-zák a bolgár kormány részéről kívánt összes felvilágosításokat. A kormány Bulgária helyzetét ese-mények tekintetében igen kedve-

zönek tartja. A török-bolgár tárgyalások barátságos alapon tovább folynak.

A város ügyei

Közygylés a városnál

Rövid, alig félórás tartó közgyűlése volt ma délelőtt Makó városának. Ez volt az augusztus havi rendes közgyűlése a városnak, melyet Galambos Ignác dr. polgármester elnöklése alatt tartott meg a város képviselőtestülete.

Alig volt még eddigelé Makó városának olyan közgyűlése, mely ilyen rövid idő alatt ért volna véget, mint a mai. Oka ennek részben az is, hogy a tárgysorozatra kitűzött ügyek nem voltak a legtávolabbról sem fontosak. Azoknak ugyszólván egyike sem szolgáltatót különösebb vitára okot. De oka ennek részben az is, hogy a képviselőtestület igen sok tagja hiányzott a mai közgyűlésen, mert ezidő szerint a képviselőtestület tagjai közül még igen sokan az aratással és csépléssel vannak elfoglalva s így nem értek rá a közgyűlésen megjelenni.

Ez a körülmény különben ismételtén csak annak igazolására szolgál, hogy nálunk Makón fölösleges július és augusztus havában rendes közgyűlést tartani, mert ha valamely halasztást nem tűrő ügy kerül elő, az szükség esetén rendkívüli közgyűlésen is elintézhető.

A mai közgyűlésről különben az alábbi tudósításunk számol be:

Galambos Ignác dr. polgármester a közgyűlést délelőtt 9 órakor nyitotta meg. A közgyűlés napirendjére kitűzött ügyek előadói voltak: Gera Sámuel városi főjegyző, Górcsa Péter városi tanácsjegyző, Hajdu János városi főszámvéveő és Pákh Kálmán gazdasági szaktanácsos.

Uj óvodát épít a város.

A vallás és közoktatásügyi kormány már több ízben sürgette Makó városát, a kir. tanfelügyelő útján, hogy a külterken óvodát építsen, természetesen az óvodák államosítása alkalmával kötött szerződés értelmében akként, hogy a fölépitendő óvodának összes építési költségeit visszafizeti.

E sürgetéseknek eddig annyi volt az eredménye, hogy a városi tanács az Atilla és a Váradi utca keresztezésénél Zsikai Istvánnétől 300 négyszögölös telket vásárolt meg négyszögölét 14 koronájával és az erre vonatkozó ideiglenes szerződést az eladóval meg is kötötte.

Ezt az ideiglenes szerződést ma a város képviselőtestülete jóváhagyta, de egyuttal kimondotta azt is, hogy az új óvodát a Váradi és Atilla utca keresztezésénél, az említett telken építi fel.

Bajok a nyomtatvány szállítás körül.

Makó város tanácsa a gyakorlatnak megfelelőleg a papír és a nyomtatvány szállítására még a múlt év december havában megtartotta az árlejtést, melyet a képviselő testület ez év január havi rendes közgyűlésén jóvá is hagyott.

A képviselőtestület ezen határozata ellen az egyik papirkereskedő illetve nyomdatulajdonos fellebezéssel élt. Ezt a fellebezést azonban a város két hónapi késedelemmel terjesztette fel illetékes helyére, a megyére, hol a késedelem miatt vizsgálatot rendeltek el.

E vizsgálatot a polgármester megejtette és annak eredményét a mai közgyűlésnek jelentette be.

A polgármester jelentése szerint a város tisztikarából senkit sem terhel a fellebezésnek késedelmes felterjesztése körül mulasztás és abból a várost semmiféle anyagi károsodás nem érte, miért is a képviselőtestület tudomásul vette a polgármester jelentését.

A közlelemzés javítása:

Rákossy Gyula rendőrkapitány a közlelemzés javítása érdekében indítványt adott be a városhoz. Az indítványban Rákossy Gyula rendőrkapitány elszámolás kötelezettsége mellett 10 ezer koronát kért Makó városától a hatósági husszék fejlesztése, illetve a közlelemzés javítása érdekében.

A város képviselőtestülete kisebb vita után utasította a tanácsot, hogy a kért összeget vágó jószág bevásárlási céljaira a rendőrkapitánynak a szükséghez képest bizonyos részletekben utalványozza ki.

Apróbb ügyek.

A képviselőtestület tudomásul vette Csanádvármegye közigazgatási bizottságának véghatározata alapján az igási—körzeti állami elemi iskolák, a rákosi—körzeti, a makói gazdasági ismétlő iskola számadásait, nemkülönbön jóváhagyta a makói polgári leányiskolának 1914—1915. évi költségvetését.

Végül a képviselőtestület a városi tanács javaslata alapján Weisz Józsefnek, Balogi Juliánának, Nagy Józsefnek 4—4 korona, Aass Istvánnak 8 korona havi segélyt utalványozott, Ozv. Föld házi Jánosét és id. Klombárszki Istvánt a v. szegény-menházba felvette, mire a közgyűlés véget ért.

Sohasem jó a nagy sietség

Ismét felabbezték a központi választmány választását

A törvény nem tudásával senki sem mentheti magát, még a leg-egyszerűbb, várostól-falutól távol lakó tanyai ember sem. Ha az ilyen együgyű polgár cselekedete paragrafusba bötlik, kénytelen elszenvadni a következményeket. Törvény nem tudása annál kevésbé mentesítő azon hatósági személyekre, akiknek a törvény alkalmazása a kötelesség, akik ezen nagy hatalom letéteményesei.

A központi választmány választása körül egyenesen törvényes rendelkezéssel ellentétes intézkedés történt, amennyiben az 1913. évi XIV. t.-e. 29. szakaszának azon világos intézkedése dacára, hogy t. i. a központi választmány választását rendes közgyűlésen kell megtartani, a választás rendkívüli közgyűlésen ejtetett meg.

Mi volt e nagy sietség oka, miként magyarázható az, hogy minden áron le kellett görgetni, hengerelni a választást, feleljen az, akit illet.

Valóságos esodabogár ez a választás: egy előző választást megsemmisített a közigazgatási bíróság és most, ugyanazon hibába esett a városi magistratus. Ne kerüljön ezen kised ügy városunkon kívül köztudomásra, mert bizony nem válik dicsőségünkre. Van azonban ez ügyben megnyugtató igazságszolgáltatás is. Komoly figyelmeztetés emelte fel szavát a választás megejtése előtt, hogy halasztassék rendes közgyűlésre, de ez a helyes utra terelő szózat siket fülekre talált. Hogyne! Arnyak jártak-keltek, imbolyogtak a választás előtt és ez a „kapacitálás“ sötétsége elhomályosította az igazság világosságát. Nem baj! Az árnyéket a szolgálai, érdekhajhászó borot elébb-utóbb, de mindig felváltja az igazság derűje, melyet minden valószínűség szerint az alábbi fellebezés, illetve panaszirat fog napfényre hozni:

Tekintetes Polgármester ur!

Makó rendezett tanácsú város képviselőtestületének 1915. év július 27. napján tartott rendkívüli közgyűlésén 221 kgy. sz. alatt hozott határozat ellen Makó város központi választmányának megválasztására vonatkozólag panaszszal élünk és tisztelettel kérjük a Nagyméltóságú Közigazgatási Bíróság előtt: méltóztassék panaszunknak helyt adni és a választás eredményét megsemmisíteni. Indokainkat a következőkben terjesztjük elő:

I. Sérelmes a központi választmány választásának megejtése, mert az 1913. évi XIV. t.-e. 29. §-a értelmében a választást csak rendes közgyűlésen lehet megejteni, holott a sérelmes választás rendkívüli közgyűlésen ejtetett meg.

II. Megsemmisítendő a választás azért is, mert a 221 sz. alatt esatolt tárgysorozatot tartalmazó meghívóból kitünőleg választás nem volt kitűzve. A Nagyméltóságú m. kir. Közigazgatási Bíróság 4016/1915. sz. megsemmisítést kimondó határozatában világosan utal arra, hogy a tárgysorozatban kifejezetten és félremagyarázhatatlanul a választásnak kell kitűzve lennie. A tárgysorozatban ellenben a következő foglaltatik: „I. A m. kir. Közigazgatási Bíróság 4016/1915. sz. határozata és a polgármester előterjesztése a központi választmány tagjainak megválasztása tárgyában“. A tárgysorozatba való ezen beállítás még inkább alkalmas arra, hogy a képviselőket félrevezesse, mint a már megsemmisített választás alapjául szolgáló tárgysorozat, mert ez utóbbi tárgysorozatban kétségtelenül a felső bírósági határozat és a polgármesteri előterjesztés foglaltatik. Különösen figyelembe véve azt, hogy az előző választás megsemmisített, éppen azon az alapon, hogy a tárgysorozatban polgármesteri előterjesztésről volt szó, a beavatottakon kívül senki sem tudhatta, hogy a választás meg fog ejtetni.

A központi választmány választásának nem szabadna politikai jellegűnek lennie és nem szabadna úgy megejtenie, hogy csak beavatottak vegyenek arról tudomást, a jelen esetben pedig ez nyilvánvaló.

III. Megsemmisítendő a választás azért is, mert a közgyűlési jegyzőkönyvből kitünőleg Szücs József városi képviselő indítványozta, hogy a központi választmány megválasztása halasztassék el a rendes havi közgyűlésre, tekintettel arra, hogy a nagy nyári mezei munkálatok idejében igen sok városi képviselő nem élhet választási jogával.

Nem kívánjuk hangoztatni, hogy a választás politikai színezetet mutat, de különösnek tartjuk, hogy a polgármester ur alig, hogy kézhez vette a felső bírósági megsemmisítő határozatot, azonnal egy pár napon belül rendkívüli közgyűlésre csináltatta meg a választást. Ezen különös nagy sietségnek semmi alapja sem volt. A törvényben megszabott idő már régen letelt, illetve minthogy a jövő évben nem lesz választás, a központi választmány megalakítása sem volt életkérdés. Hát akkor miért kellett olyan sürgősen a választást a méltánylandó indokok dacára elintézni?

Kérjük a közgyűlési jegyzőkönyvet s a vonatkozó adatoknak felcsatolását.

Tisztelettel:

DR. NAGY SÁNDOR
és társai.

NAPI HIREK

Tájékoztató.

Naptár. Aug. 10. Kedd. Róm. kath. és Protest. Lőr. szp. vt. Görög-orsz július 28. Nikánor. Nap kel 4 óra 48 perckor, nyugszik 7 óra 21. perckor.

Időjárás. Meleg és tulnyomóan száraz idő várható. Sürgönyprognózis: meleg, száraz. Déli hőmérséklet: 25-2 C° fok.

— A közigazgatási bizottság ülése. Csanádvármegye közigazgatási bizottsága szerdán délelőtt tartja meg Hervay István alispán elnöklésével augusztus havi rendes ülését.

— Gyázisteritisztelek a zaidó templomban. Fényes istenitisztelek volt tegnap délután a makói izraelita hitközség zsinagógájában a gyászos véget ért trónörökös-pár halálának évfordulója alkalmából. A gyázisteritiszteleken Kecskeméti Armin dr. főrabbi mondott nagyhatású hazafias szellemű áthatott beszédet.

— Ajánlás a honvéd hadapród iskolába. Mint ismeretes Makó városának régebbi idő óta alapítványa van a honvéd hadapród iskolánál, melynek kamatai mindig biztosítják egy makói ifjunak a katonai pályára való nevelését. Ez az alapítványi hely most üresedésbe jött, miért is Makó város képviselőtestülete erre az alapítványi helyre Babos Géza állomáshőnöknek Imre nevű fiát ajánlotta.

— Levél az orosz fogságból. Lengyel Sámuel makói katona már hónapok óta nem adott semmiféle életjelt magáról. Szülei már halottnak hitték. Ma azonban levelet irt szüleinek, melyben tudatja, hogy orosz fogoly, jól érzi magát és pénzt kér.

— Októberig tilos az exhumá-

lás. A hadseregparancsnokság az egész hadműveleti és hadtápterületen egészségügyi okokból az elesett, azonkívül betegség vagy sebesülés folytán meghalt holttestének exhumálását és szállítását augusztus és szeptember hónapokra eltiltotta. Az eddig már engedélyezett exhumálásokat, illetve hullaszállításokat még el lehet végezni, az ezután beérkező kérvényeket azonban az illetékes hadtápparancsnokságnak a rendelkezés alapján elutasítolag fogják elintézni.

— **Bevonják az egy koronásokat.** Augusztus 15-ikétől kezdve a jegybank új ezüstkoronásokat fog forgalomba hozni. Az új egykoronások külső képe más lesz, mint a régieké és hátlapjukon „1914—15” felírás lesz egy babékoszorúval övezve. A most forgalomban levő egykoronásokat be fogják vonni. November 15. után már csak az ezüstértékükön váltja be a jegybank a régi egykoronásokat és így remélhető, hogy az a rengeteg sok egykoronás ezüstpénz, melyet a háború folyamán kivontak a forgalomból és elrejtettek, november 15-ig visszakerül a jegybankba.

— **A pamutanyag lefoglalása.** A hivatalos lap mai száma közli a kormány rendeletét a pamutanyag bejelentéséről. A rendelet szerint be kell jelenteni a következő pamutanyagokat: nyers, fehérített vagy világos színű, egyes, vagy cernázott pamutonalakból, vagy szövött, kötött vagy kötszövött pamutkeleme hulladékokból tégés, vagy másnemű bontás által nyert szálás anyag, ezenkívül mindennemű hulladék. Pamutkészleteiket tartoznak bejelenteni azok is, akik ez anyagok földolgozásával vagy forgalombahozatalával iparszerűen foglalkoznak. A bejelentési határidő augusztus hó 18. A bejelentéshez pamutbejelentő lapokat kell használni, a melyeket a kereskedelemügyi miniszterium ipari műszaki osztálya levélbeni kérésre mindenkinek elküld.

— **Orosz foglyok Makón.** Ma délután az 5 órai vonattal 35 orosz fogoly érkezett Makóra a selypi cukorgyárból, hol eddig foglalkoztatták őket. E foglyoknak igen sok nézőjük akad. A közönség cigarettával és szivarral kínálta meg őket. A foglyokat Makón mezei munkára használják.

— **Állati hullák az utcákon.** A rendőrség ismételt figyelmet fordított a lakosságot, hogy állati hullákat ne dobáljon ki árkokba, köztérre, mert ezen cselekménnyel nemcsak kihágást követ el, hanem valóságos mérényletet követ el mások egészsége ellen, ugyanazért felhívtnak azok, a kiknek tudomására jut, hogy valaki állati hullát dobott ki, hogy az illetőt haladéktalanul jelentse fel a rendőrségnél, ahol a tettes a legszigorubb büntetésben részesül.

— **Talált tárgyak.** A rendőrségnél egy darab talált női arany fülbevalót őriznek gazdtalanul. Ugyanott egy női nyakkendő is van. Mindezeket az igazolt tulajdonos a rendőrségnél átveheti.

— **TANULÓLEÁNYOK** fizetéssel felvételnek WEISZMANN MALVIN kalaptermében

Aratási eredmények

43 6 millió métermázsa buza

A földművelésügyi miniszterium ma kiadott jelentése az elmúlt két hét időjárását a mezőgazdaságra kedvezőtlennek minősíti. Az esős időjárás a gabonaneműek szempontjából általában kedvezőtlen volt, mert a különben is eléggé nedves talajt annyira átáztatta, hogy a tarlókon még igen sok helyen keresztekben kint fekvő kalaszosokat behordani és rendszeresen csépelni alig lehetett, miáltal nemcsak a betakarítási munkálatok késtek meg és torlódtak össze, hanem a magtermés eleinte kitűnőnek ígérkezett minősége is sokat szenvedett, amennyiben a magvak megfakultak s a többi izben nagyon átázott keresztek alsó és felső kévéiben már csirázni kezdenek.

A többi terményekre, különösen a kertiekre, répafélékre, kereskedelmi növényekre, takarmányfélékre és a kapásnövényekre, ezek közül főleg a tengerre a gyakori esőzések nagyobbára jó hatással voltak, bár az azokkal járó nagy lehülések a fejlődést hátráltatták. Vannak azonban egyes helyek, ahol már ezek a növények is megelégteltek a gyakori esőt, mely ha tovább folytatódna, káros hatása nem maradna el, mert például a burgonya gumói néhol már rothadni kezdenek s a takarmányfélék sarjuhajtásai máris elvénültek, ahol pedig levágták, rendszerint aznak.

A központi statisztikai hivatal által kimutatott 5,875,979 kat. hold buzával bevetett területből a gazdasági tudósítók és a m. kir. gazdasági felügyelőségek adatai szerint a tavasz és nyár folyamán előfordult elemi csapások (jégesők, árvizek, stb. körülbelül 1 százalékon, vagyis mintegy 59.000 kat. holdon). A nagyobbára már learatott buzaterület tehát összesen 5,816,979 kat. holdra tehető.

Ezen a területen a gazdasági tudósítók és gazdasági felügyelőségek adatai szerint termelt kat. holdankint 7,49 q., vagyis összesen mintegy 43,600.000 métermázsa buza.

A legutóbbi (július 19—22-iki) becslés alkalmával volt 5,875,979 kat. hold területen átlag 7,65 q. vagyis összesen mintegy 44,950.000 métermázsa.

A múlt évben 5,673.134 kat. hold területen kat. holdankint 5,08 q., vagyis összesen 28,641.091 mm. buza termelt.

A rozstermést a jelentések 12, 200.000 mázsára teszik. A legutóbbi becslés 12,700.000 mázsa volt, a tavalyi termés 10,772.000

Az árpatermést 12,840.000 mázsára becsüli a jelentés, ami az utolsó becslésnél valami kevéssel kisebb.

A zabtermés 11,960.000 mázsára tehető; ez az utolsó becslésnél nem egészen félmillió mázsával kevesebb.

A négy főkalászos terméseredménye tehát a jelentés szerint vagy 2,5 millió mázsával kevesebb, mint az előző jelentés szerint várható volt.

Rendelet a váltópénzekről

A miniszter az iparkamara-hoz

Harkányi János báró kereskedelemügyi miniszter a váltópénzhiány ügyében leiratot intézett az aradi kereskedelmi és iparkamara-hoz.

A leirat többek között ezeket mondja:

Értesitem a kamarát, hogy a váltópénzhiány szaporítása iránt a kormányzat pénzügyi miniszterteljesítőképességének teljes kihasználásával a lehető intézkedések már a háború kitörésével kapcsolatban megtörténtek.

A m. kir. pénzügyminiszter ural egyúttal azonban arra meggyőződésre jutottam, hogy a váltópénzhiányt sem új érvek verése, sem pedig az időközben kellő mennyiségben forgalomba hozott 2 koronás bankjegyek által megszüntetni nem lehet, mert az érezhető hiány kuforrása voltaképpen onnan ered, hogy az ország lakosságának nagyrésze részben tudatlanságból, részben pedig egyes lelkiismeretlen egyének által a bankjegyek elértéktelenedéséről terjesztett és minden alapot nélkülöző híresztelések után indulva, a váltópénzhiányt elrejté és azokat ily módon a forgalomból kivonja.

Szükségesnek mutatkozik ennélfogva, hogy az arra hivatott összes tényezők, így elsősorban a kereskedelmi és iparkamara felhívja a közönség figyelmét arra, hogy a bankjegyek a koronaértékű pénzügyi miniszterrel és ennélfogva a váltópénzhiányt is teljesen egyenlő értékűek, azok értékcsökkenéséről terjesztett híresztelések minden alapot nélkülöznek, továbbá, hogy a váltópénzhiány elrejtése, felhasználása és ezáltal azoknak a forgalomból való elvonása a hazai közgazdaság pénzügyi és értéktelenségét, nemkülönben a hazai kereskedelem megbénítását okozó hazafiatlan cselekedet, mely a legszigorubb megrovást és megtorlást érdemli meg és hogy az elrejté tartott pénzügyi miniszterrel forgalombahozatala a jelen körülmények között hazafias kötelesség és elsősorban a nagyközönség összes rétegeinek érdekében áll.

A makói piacról

Áremelkedés a hagymapiacra

Makó városának tegnapi piaca már elég látogatott volt. De ugyan-ezen hetipiacról el lehet azt is mondani, hogy áruban sem volt hiány. Ez a körülmény annak igazolására szolgál, hogy lassanként rendesek lesznek nálunk a háborús állapotok teremtette körülmények miatt annyira megzavart piacok.

A tegnapi piacra már elég nagy volt a buza felhozatal is, de a kínálatnak megfelelt a kereslet. A felhozott mennyiséget nagyobb

bára kereskedők vásárolták össze, de azért sok jutott belőle magánfogyasztásra is.

Különösen élénk volt a hagymapiac. Volt egy vörös, mint fokhagyma bőven, de nem hiányzott a vétel sem. A vöröshagyma métermázsa 38—40 koronáért kelt. Itt az áremelkedés 2 korona, a fokhagymaé 100—110 koronát fizettek, így itt is az áremelkedés jelentékeny.

A baromfi piacon is volt árú elég, de az ára olyan volt, hogy megadni most sem lehetett.

REGÉNY.

Egy világváros rejtelméi.

(966)

103. fejezet.

Márta halála.

— Ohó! kiáltá Del-Monte. Még ne diadalmaskodjanak. A dolog nem úgy áll, mint önök gondolják! En csak azt ismertem be, hogy Pétsy Mártát akkor éjjel magammal vittem — de nem ám a herceg kastélyából, hanem a rablók tanyájáról az én kastélyomba. Ezt ő is megerősítheti.

— Hol van hát a kisasszony? kérdé Bombini. Ott van még a kastélyában?

— Nincs!

— No persze! Ki tudja, mit csinált vele, hogy most rá mer hivatkozni! Tudára adom, hogy le van tartóztatva!

Del-Monte elsáppadva kiáltá:

— Ez ellen tiltakozom! Még csak az kellene, hogy engem vád alá helyezzenek azért, mert Pétsy Mártát a rablók kezéből kiszabadítottam és neki kastélyomba menhelyet nyújtottam. Hallgassák ki őt s ő állításomat meg fogja erősíteni.

— Mondja meg hát, hol van Pétsy Márta?

— Nem tudom! Haza térve utazásomból hallottam, hogy esküdt ellensége, vagyis ugyanaz az ember, aki őt a herceg kastélyából elrabolta, távollétemben kastélyomba lopózkodva, meg akarta őt gyilkolni. Azóta eltűnt a leány!

— Lári-fári! legyintett kezével a rendőrfőnök, ez mind üres kifogás!

Zaj hallatszott be az utcáról. A városban futó tűz gyanánt terjedt el a hír, hogy Del-Monte grófot, a nép jötevőjét a rendőrség börtönbe akarja vetni hamis vád alapján.

Del Monte emberei gondoskodtak, hogy ez a hír minél gyorsabban terjedjen el a városban. Mindjárt izgatták is a tömeget és felszólították, hogy ilyen égbekiáltó igazságtalanságot el ne tűrjön!

— Nem engedjük a grófot! kiálták többen.

— Le a rendőrséggel!

— Fel az igazság védelmére!

A zajongó tömeg a rendőrség palotája elé ért. Bombini felfigyelt a lármára és az ablakhoz sietve, kitekintett.

A nép lármázott s ökleivel fenyegetődzve követelte jötevőjének szabadon boesátását.

(Folyt. köv.)

Házeladás.

Honvédban, az orosz-temető háta mögött, Kovács Antal bormérésével szemben, Túr-utca 1. szám alatti **házam**, (teljesen újonnan épült) és Bethlen-utca 11. sz. házammal egy teken fekszik, akár együtt, akár feliben szabadkézből **örök áron eladó.**

Értekezhetni lehet:

KARDOS ANTAL
tulajdonossal a fenti szám alatt.

Makulatur papir

kapható jutányos áron
kiadóhivatalunkban

Lisztes zsákot

vesz
Iritz Miksa

Géptisztításhoz való rongyot keres

megvételre a
Makói Független Ujság
nyomdája.

ORVOSOK

igazolják, mint leg-ítünőbb kö-
högés elleni szert a:

**Kaiser-féle
Mell-Karamellák**
a. 9 fenyővel

Milliók használják

Köhögés

rekedség, elyálkásodás, hurut, számar-
hurut ellen és különösen meghűlés ellen,
mely miatt minden harcosnak nélkülöz-
hetetlen. 6100 orvosi és más egyén
igazolja a biztos sikerét ezen étvágy-
gerjesztő és kellemes cukorkáknak. Cso-
magja 20 és 40 fillér. doboza 60 fillér,
hadicsoomagolásban 30 fillér.

Kapható minden gyógyszerárban.

POOR ENDRE

gyógyezésszerű kapható Makón

VILMA-CRÉM

gyorsan és biztosan ható ár-
talmatlan szer, szepő, májfélt,
ar- és kézverősség és min-
zenféle bőrlisztettség ellen

Vilma hajpor, Vilma szap-
pan és hajlíjtó szer.

Ára: Vilma krém 1 korona.
Vilma hajpor 1 korona, Vilma
szappan 70 fill. Hajlíjtó 1 ko-
rona piperezszernek 1000 kékfilés és
makkol itatók kékfilés.

Allítsa meg

a rikkancsot és
kérjen tőle egy
„Makói Független Ujság”-
ot, megtalálja
benne amire szük-
sége van.

10 klg. KÉKKŐ

kapható:
IRITZ MIKSÁNÁL.

Labápoláshoz! Izzadás ellen!

A mostani világháboruban a nagy fá-
radalmak között harcosaink áldása

1 tubus 1-50 **Pára-pasta** 1 tubus 1-50

megkönnyebbiti a gyaloglást, megszünteti a test
(láb és kéz) izzadását, megakadályozza a bőrke-
ményedés képződését és bevált óvszer az összes
bolhák tetvek és egyéb férgek ellen

Kapható Makón:

Popper Gyula drogeriajában, Fötér.

Tábori postacsomagban küldhető

Mindenki örül, mert

napról-napra megújuló győzelmeink csak örömmel tölt-
hetnek el mindenkit. Mindennap egy lépéssel közelebb
jutunk a nagy háboru befejezéséhez és minde nnap egy
lépéssel közelebb ahhoz, hogy a nagy munka
megjelenhessen. Kiadóhivatalunk nagy súlyt
helyez arra, hogy

kifogástalan,
izléses munka

legyen, mit csak úgy érhetünk el és csak úgy
lesz értékes mindenki előtt a munka, ha azt hőse-
ink arcképeinek százai díszítik. Mindenki ösmerje tehát
kötelességének hozzájárulója arcképét elhelyeztetni a
hősök arckép-albumában, mert egy hősnök arcképének
sem szabad hiányozni ebből a díszes albumból.

Még mindig fogadunk el fényképeket!